Nicolae VASILE

Așa grăit-a Eminescu!... (4)

După caracterizarea lui Eminescu din punct de vedere epistemologic și relația sa cu domeniul educație, prezentate anterior, cred că următorul pas ar trebui să fie conexiunea cu elementul de bază al societății, *omul*, cu valoarea sa intrinsecă. Eminescu, omul, poetul, filozoful, educatorul etc. a urmărit, în tot ce a făcut, în tot ce a trăit, în tot ce a judecat și apreciat, evaluarea subiecților sau a interlocuitorilor săi prin plasarea acestora în intervalul semnificației verbelor *a fi* și *a avea*, el încadrându-se prin excelență în prima categorie.

Pentru el, *a fi* însemna valoarea acumulată prin corectitudine, sinceritate, simplitate, adevăr, chiar și avuția dobândită prin muncă cinstită, iar la *a avea* îi încadra pe îmbogățiții prin mijloace nelegale și politicienii corupți sau vânzători de țară, pe cei care obțin avantaje prin minciună, prin înșelătorie etc. Judecățile de valoare ale marelui poet nu țineau cont de titluri, funcții, averi etc. Toate acestea nu aveau însă niciun rol în privința iubirilor lui Eminescu și ale nimănui altcuiva, iubirea neținând cont de niciun fel de tipare.

Astfel putem explica relația excelentă cu Slavici, dar imposibilă cu nevasta acestuia, iubirea pentru Mite Kremnitz (muza poeziei *Atât de fragedă*), o apropiată a Casei Regale și a lui Titu Maiorescu, deși cu Regina Elisabeta, care era și poetă, nu avea o relație literară foarte bună, iar cu mentorul *Junimii* și al Revistei *Convorbiri literare* exista o tensiune multiplă: pe linie politică, pe relația Veronica Micle și în conexiunile legate de familia regală. Caragiale avea și el rolul de a pune gaz pe foc în primul rând în legătură cu Veronica Micle, dar și prin tachinările frecvente în probleme filozofice, unde cei doi aveau opinii diferite. (Marta PETREU, *Filozofia lui Caragiale*, Editura Polirom, 2012) [1]

Congruența relațională cu Ion Creangă este providențială, dar fiecare în parte nu o ducea bine. Ambii, judecați după procedura din analiza SWOT, venită din domeniul managementului modern, n-au știut să-și folosească punctele tari, n-au putut să-și evite slăbiciunile proprii, nu au fost în stare să folosească oportunitățile și să ocolească pericolele independente de ei, adică, mai pe românește, pe limbajul caracteristic lui Creangă, se încadrau perfect în zicala: „*unde-i bine, nu-i de mine, unde-i rău, hop și eu*”.

Lui Eminescu nu îi erau indiferente nici cele ce se întâmplau la nivel internațional. Era perioada de mare avânt economic și social în SUA, care avea să conducă la o hegemonie mondială preluată de la China, situație care se continuă și astăzi, dar care pare a fi pe cale de a o pierde în favoarea aceluiași fost competitor, China.

Iată ce gândea atunci Eminescu, cum vedea el legătura între stat și om: „*Legile Americei aduc cu sine ura căsătoriei, iubirea desfrânării și beției, a băuturii de opium, uciderea copiilor (abortarea), astfel încât, deși condițiile de existență sunt bogate, totuși nu sunt oameni în Statele Unite care să aibă în urma lor mai mult decât două generații. Toată populațiunea consistă din emigranți și din fii sau nepoți de emigranți. Strănepoți nu sunt. În a treia generație vine neapărata desecare și pieire. Omul apăsat aspiră, cel liber, într-o natură ca a Americei, ajunge adesea la culmea dorinților lui, acolo lângezește și desperă. Aspirația este caracterul apăsaților, desperarea a celor liberi.*

[1] *Marta Petreu, Filozofia lui Caragiale, Editura Polirom, 2012.*

Legi liberale duc la națiuni bunome (cum sunt în genere cele romanice), la domnia celor răi. Elementul rău e izvorul voinței, energiei, puterei – el ajunge la guvern, căci vrea s-ajungă, ceilalți, înșelați prin succes și fraze, sunt dominați și duși fără voință pe marea întâmplărilor." [2]

Ne duce cu gândul la îndemnul biblic: *Cine are urechi, s-audă!*

[2] D. Vatamaniuc, *Eminescu Opere, Volumul III, Publicistică, Corespondență, Fragmentarium*, Editura Univers Enciclopedic, 1999, *Legile naturei – Legile oamenilor* , pag. 921-922.